

Državni izpitni center

M 0 5 1 2 7 1 1 4

SPOMLADANSKI ROK

LATINŠČINA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Četrtek, 2. junij 2005

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA ZA TOČKOVANJE SLOVNIČNE ENOTE

Posamezne naloge slovnične enote so otočkovane z določenim številom točk, ki opredeljujejo zahtevnostna razmerja med nalogami, ne pa število pravih rešitev. Pogosto je namreč napak lahko več, kot je možnih točk. Pri točkovanju posamezne naloge uporabimo negativni pristop: ugotavljamo napake, jih točkujemo in odštevamo od skupnega števila možnih točk za vsako nalogo. Število doseženih točk pri posamezni nalogi je torej razlika med možnim številom točk in številom točk, s katerimi smo ovrednotili napake. Negativnih točk ni, kar pomeni, da je neka naloga otočkovana z 0 točkami, kadar je napak toliko ali pa več, kolikor je možnih točk.

SPLOŠNA PRAVILA ZA TOČKOVANJE NAPAK

Ortografska napaka Ortografska napaka (v rabi geminat, črk *ij* in *c/k* ter velike začetnice, nedoslednosti v prepisovanju itd.) pomeni odbitek 1/4 točke; zanemarimo liho število napak (1/4, 3/4 točke) in upoštevamo samo sodo število napak (2/4 = 1/2 točke, 4/4 = 1 točka). Odbitki točk za ortografske napake se seštevajo iz naloge v nalogo, dokler ne dosežejo sodega števila, in se odbijejo od možnega števila točk za tisto nalogo, v kateri pride do prvega sodega seštevka. Postopek se ponavlja.

Morfološka napaka Morfološka napaka, ki je posledica izbora napačnega oblikoslovnega vzorca, pomeni odbitek 1 točke. V to skupino sodi večina morfoloških napak: izbor napačnega sklona ali števila pri substantivu, sklanjanje po napačnem sklanjatvenem vzorcu (zamenjava deklinacij), odločitev za napačen spol v rabi adjektiva, izbor nepravilnega časa, osebe, števila, naklona, načina v glagolski obliki, spreganje po napačnem spregatvenem vzorcu (zamenjava konjugacij). Morfološke napake na isti besedi se ne seštevajo: ena ali več morfoloških napak na isti besedi pomeni odbitek 1 točke. Če se ista napaka ponovi v več delih sintagme oz. v kongruentnih stavčnih členih, prav tako pomeni odbitek le 1 točke (npr. napačni sklon ali število pri substantivu kot jedru sintagme in pri adjektivu, ki je njegov ujemalni prilastek; singular namesto plurala – ali obratno – v subjektu in predikatu itd.) **NB** Morfološka napaka, ki dokazuje nepoznavanje oblikoslovnih vzorcev, pomeni odbitek 2 točk. To je tvorjenje oblik, ki jih v latinščini sploh ni ("spreganje adjektiva", tvorjenje pasiva časov perfektive osnove s končnicami *-r*, *-ris*, *-tur* itd.).

Sintaktična napaka Sintaktična napaka pomeni odbitek toliko točk, kolikor morfoloških napak je zagrešenih v določeni sintaktični konstrukciji.

Leksikalna napaka Leksikalna napaka pomeni odbitek 1/2 ali 1 točke. Z odbitkom 1/2 točke ovrednotimo izbor manj ustrezne besede, z odbitkom 1 točke pa uporabo neustrezne besede oziroma neuporabo besede.

REŠITVE NALOG SLOVNIČNE ENOTE

I. IZBERITE PRAVILNO OBLIKO.	(10)
------------------------------	------

1. (c) imitatione	6. (a) futura sit
2. (a) Negandi	7. (a) pellerent
3. (b) Celeriter	8. (a) adiuvandos
4. (a) consilio	9. (a) auditum
5. (c) Helvetios	10. (b) creabantur

II. POSTAVITE BESEDE V OKLEPAJIH V PRAVILNO OBLIKO.	(10)
---	------

secundi – tertii – Carthagine – Romae – sex – primam – quinque – octo – Stymphali – centesimo undesexagesimo

III. IZBERITE POMENSKO NAJUSTREZNEJŠI VEZNIK IN POSTAVITE GLAGOL V OKLEPAJU V PRAVILNO OBLIKO.	(10)
--	------

1. Hominibus natura rationem dedit, **ut** animi impetus **regerent**.
2. Tribunus operam dedit, **ne** plebs novis legibus **vexaretur**.
3. Vergilii carmina tam dulcia sunt, **ut** nos ea etiam nunc libenter **legamus**.
4. Hannibal, **postquam** Alpes **transiit**, contra Romanos movit.
5. Cicero, **cum** quaestor in Sicilia **esset**, Archimedis sepulcrum repperit.

IV. SPREMENITE STAVČNE KONSTRUKCIJE PO NAVODILIH V OKLEPAJU.	(25)
--	------

1. **Nihil nobis magis timendum est** quam animi **corruptio**. (5 TOČK)
2. Secundus liber Tusculanarum est **de dolore tolerando**. (2 TOČKI)
3. Caesar, **cum Gallos vicisset**, Romam rediit. (3 TOČKE)
4. Scimus **Roscium, cum** a cena **redibat**, occisum esse. (3 TOČKE)
5. Eutropius scribit **Neronem** a senatu **hostem iudicatum esse**. (4 TOČKE)
6. Magister mihi mandavit, **ut sibi** causas casus imperii Romani **explicarem**. (3 TOČKE)
7. Haedui legatos ad Caesarem mittunt rogatum auxilium / **ut rogent auxilium / rogaturos auxilium / ad auxilium rogandum / auxilium rogandi causa / auxilii rogandi causa**. (5 TOČK)

V. PREVEDITE NASLEDNJE STAVKE V LATINŠČINO.	(25)
---	------

Amici me saepe interrogant, cur opera scriptorum Romanorum libenter legam (= legere amem). **Mirus esse eis videor, quod haec lingua antiqua mihi hodiernis linguis peregrinis plus** (= magis) **placet. Sed statim eis explico linguam Latinam optimam viam ad praeterita nostra esse. Etiam eis suadeo, ut historiam magistram vitae ducant.**

NAVODILA ZA TOČKOVANJE PREVODNE ENOTE

SPLOŠNA PRAVILA ZA TOČKOVANJE

Prevod latinskega besedila v slovenščino se točkuje po naslednjih kriterijih:

Kriteriji	Število točk
1. Razumevanje latinske slovnice in besedišča	do 50 točk
2. Obvladovanje slovenske slovnice	do 5 točk
3. Slog	do 5 točk
Ocenitev po vseh kriterijih	do 60 točk

OPOMBE

Pri 1. in 2. kriteriju uporabimo negativno točkovno metodo (*ugotavljamo napake, jih točujemo in odštevamo od največjega možnega števila točk*), pri 3. kriteriju pa pozitivno metodo (*dodelitev točk od 0 do 5*). Končna ocenitev prevoda je seštevek točk, doseženih po posameznih kriterijih.

Razumevanje latinske slovnice in besedišča Pri razumevanju latinske slovnice točujemo z odbitkom 1 točke vsako morfološko napako, sintaktične napake pa vrednotimo kot skup morfoloških napak. Število napak bo torej enako številu napačno prevedenih oziroma neprevedenih besed. Pri ugotavljanju in točkovanju morfoloških napak smiselno upoštevamo navodila za točkovanje napak v slovničnem testu.

Leksikalna napaka pomeni odbitek 1/2 ali 1 točke. Z odbitkom 1/2 točke ovrednotimo izbor manj ustrezne besede, z odbitkom 1 točke pa uporabo neustrezne besede oziroma neprevedeno besedo.

Obvladovanje slovenske slovnice Obvladovanje slovenske slovnice vrednotimo glede na število napak v slovenskem oblikoslovju in skladnji, pa tudi v pravopisju. Pravopisne napake točujemo kot latinske ortografske napake (po 1/4 točke), napake v oblikoslovju in skladnji pa kot latinske morfološke napake (po 1 točko).

Slog Po kriteriju sloga s točkami od 0 do 5 ovrednotimo celoto jezikovnih značilnosti prevoda: vsebinsko, slovnično in pravopisno pravilnost, stavčno zgradbo, ustreznost (*natančnost in jasnost*) besedišča ter naravnost izražanja.

REŠITEV PREVODNE ENOTE

Osnovna raven

UGRABITEV PROZERPINE

Cicero opisuje Heno, mesto na Siciliji, kjer je Pluton ugrabil Prozerpino, Cererino hčerko.

Staro je prepričanje, da je ves otok Sicilija posvečen Prozerpini in Cereri. To pripovedujejo druga ljudstva, Sicilci pa so v to tako prepričani, da se zdi, kot da je ta misel vrojena v njihovih srcih. Verjamejo namreč, da sta se ti boginji rodili v teh krajih, da sta v tej deželi najprej odkrili sadove in da je bila Prozerpina ugrabljena v henskem gaju, ki leži na sredi otoka in mu pravijo popek Sicilije. Ko pa je Cerera hotela odkriti in poiskati svojo hčer, je prižgala treske z onimi ognji, ki bruhajo iz vrha Etna, in s temi baklami, ki jih je nosila pred seboj, je prepotovala vso deželo.

Hena leži na zelo visokem in privzdignjenem mestu. Okoli nje so številna jezera, gaji in bujne rože v vsakem letnem času, tako da se zdi, da sam kraj kaže na ugrabitev onega dekleta. In res je v bližini neka brezmejno globoka jama, obrnjena proti severu, iz katere se je baje nenadoma na vozu pojavil Pluton, ugrabil deklico in hipoma ne daleč od Sirakuz izginil pod zemljo.

Skrajšano po Ciceronu, In Verrem IV, 48

Višja raven

UGRABITEV PROZERPINE

Cicero opisuje Heno, mesto na Siciliji, kjer je Pluton ugrabil Prozerpino, Cererino hčerko.

Staro je prepričanje, da je ves otok Sicilija posvečen Prozerpini in Cereri. To pripovedujejo druga ljudstva, Sicilci pa so v to tako prepričani, da se zdi, kot da je ta misel vraščena in vrojena v njihovih srcih. Verjamejo namreč, da sta se ti boginji rodili v teh krajih, da sta v tej deželi najprej odkrili sadove in da je bila Prozerpina ugrabljena v henskem gaju, ki leži na sredi otoka in mu pravijo popek Sicilije. Ko pa je Cerera hotela odkriti in poiskati svojo hčer, naj bi prižgala treske z onimi ognji, ki bruhajo iz vrha Etna, in s temi baklami, ki jih je nosila pred seboj, je prepotovala ves svet.

Hena, kjer pravijo, da se je zgodilo to, kar pravim, leži na zelo visokem in privzdignjenem mestu. Okoli nje so številna jezera, gaji in bujne rože v vsakem letnem času, tako da se zdi, da sam kraj kaže na ugrabitev onega dekleta. In res je v bližini neka brezmejno globoka jama, obrnjena proti severu, iz katere se je baje nenadoma na vozu pojavil Pluton, ugrabil deklico, jo odnesel s seboj ter hipoma ne daleč od Sirakuz izginil pod zemljo.

Skrajšano po Ciceronu, In Verrem IV, 48

NAVODILA ZA TOČKOVANJE KNJIŽEVNE ENOTE

STRUKTURA KNJIŽEVNE ENOTE

Z rešitvami nalog književne enote lahko kandidati dosežejo naslednje število točk:

Naloga	Število točk
1. Metrika (<i>metrična shema heksametra; teoretično vprašanje</i>)	do 10 točk
2. Interpretacija odlomka iz Metamorfoz (<i>povzetek vsebine in zgodbe</i>)	do 20 točk
3. Esejsko vprašanje (<i>literarnokritično oz. kulturno-civilizacijsko vprašanje</i>)	do 50 točk
Skupaj	do 80 točk

SPLOŠNA PRAVILA ZA TOČKOVANJE

1. in 2. naloga Rešitve se točkujejo po naslednjih kriterijih:

Kriteriji	Število točk
pravilna, kakovostna in celovita rešitev	največje možno število točk
pravilna, a preprosta in skromna rešitev	minus 1–2 točki
vsaka napačna navedba v rešitvi	minus 1 točka
vsaka manjkajoča navedba v rešitvi	minus 1 točka
posebno kakovostna rešitev	<i>plus 1–2 točki</i>
Ocenitev po vseh kriterijih	10/20 točk (12/22 točk)

3. naloga Rešitev se točkuje po naslednjih kriterijih:

Kriteriji	Število točk
1. Vsebina:	do 40 točk
• poznavanje snovi oz. vsebinska ustreznost	<i>30 točk</i>
• problemska obravnava snovi	<i>2 točki</i>
• logično utemeljevanje in/oz. ponazarjanje s primeri	<i>2 točki</i>
• zanimivost in izvirnost obravnave	<i>2 točki</i>
• zrelost obravnave	<i>2 točki</i>
• pomenska povezanost besedila	<i>2 točki</i>
2. Zgradba in slog:	do 10 točk
• jezikovna pravilnost	<i>2 točki</i>
• jasnost in natančnost izražanja	<i>2 točki</i>
• pestrost besedišča	<i>2 točki</i>
• členitev besedila	<i>2 točki</i>
• rokopisna urejenost besedila	<i>2 točki</i>
Ocenitev po vseh kriterijih	do 50 točk

REŠITVE NALOG KNJIŽEVNE ENOTE

Latinsko besedilo:

MEDEA (Ovidius, Metamorphoseon liber VII, 14–25)

1. Napišite metrično shemo naslednjih verzov in na besedah označite iktus.

(10)

Nám cur iússa patrís nimiúm mihi dúra vidéntur?

- - | - u u | - u u | - u u | - u u | - u

Súnt quoque dúra nimís! Cur, quém modo dénique vídi,

- u u | - u u | - - | - u u | - u u | - u

né pereát, timeó? Quae tánti cáusa timóris?

- u u | - u u | - | - | - u u | - u

Éxcute vírgineó concéptas péctore flámmas,

- u u | - u u | - | - | - u u | - u

sí potes, ínfelíx! Si póssem, sánior ésssem;

- u u | - - | - | - - | - u u | - u

2. Interpretirajte dani odlomek: podrobno in natančno povzemite njegovo vsebino in opišite zgodbo, v katero sodi.

(20)

Vprašanje je odprtega tipa. Ustreznost odgovorov se ugotavlja na osnovi razumevanja latinskega besedila ter spremne besede in opomb k slovenskemu prevodu Ovidijevih Metamorfoz (avtor dr. Kajetan Gantar).

3. Kaj veste o liku Medeje v grški tragediji in Ovidijevi poeziji.

(50)

Vprašanje je odprtega tipa. Odgovor predvideva široko, tudi samostojno pridobljeno znanje oziroma ustvarjalno domišljijo.